

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING

INFORMACIJA

**o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2019. godine**

Sarajevo, mart/ožujak 2019. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
<i>Kretanje industrijske proizvodnje</i>	4
<i>Maloprodaja.....</i>	5
<i>Građevinarstvo.....</i>	5
<i>Tržište rada.....</i>	6
2. Javne finansije.....	8
<i>Indirektni porezi u BiH.....</i>	8
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH.....</i>	11
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	12
<i>Cijene.....</i>	12
<i>Monetarni sektor.....</i>	13
<i>Bankarski sektor.....</i>	15
<i>Berze u BiH.....</i>	16
4. Vanjski sektor.....	18
<i>Vanjskotrgovinska razmjena.....</i>	18
5. Strane direktne investicije.....	21

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Prilično povoljna ekonomska kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju i jačanje domaće tražnje u prvoj polovini 2018. godine omogućili su nastavak ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini u odnosu prethodnu godinu. Na bazi trenutno raspoloživih podataka iz nacionalnih računa (dostupni su bili podaci za 3 kvartala 2018. godine)¹ i kratkoročnih statističkih pokazatelja za četvrti kvartal procijenjuje se da je Bosna i Hercegovina u 2018. godini ostvarila ekonomski rast od oko 3%. Ako se ekonomski rast u BiH u 2018. godini posmatra po komponentama vidljiva su povećanja u okviru svih kategorija pri čemu je najznačajniji rast ostvaren u domenu privatne potrošnje i investicija, dok je doprinos neto izvoza bio prilično limitiran. Međutim, već u drugoj polovini 2018. godine globalna ekonomska dešavanja rezultirala su usporavanjem ekonomskih kretanja u zemljama EU što će se u konačnici gotovo sigurno odraziti na ekonomska kretanja u regionu pa i Bosni i Hercegovini. Naime, prema podacima Eurostata-a za 2018. godinu stope ekonomskog rasta u EU 28 u odnosu na isti kvartal prethodne godine su iznosile: K1: 2,4%, K2: 2,2%, K3: 1,8% i K4: 1,4%.² Posebno vrijedi istaći da je tokom četvrtog kvartala 2018. godine došlo do usporavanja ekonomskog rasta u glavnim bh. trgovinskim partnerima kao što su Njemačka i Italija gdje je registrirani ekonomski rast u K4 2018. godine iznosio 0,6% odnosno 0,0% u odnosu na isti period prethodne godine.

Imajući u vidu činjenicu da eksterno okruženje kroz razmjenu roba i kapitala predstavlja glavnu strukturnu odrednicu gotovo svih ekonomskih kretanja u Bosni i Hercegovinu nije teško zaključiti da će ova dešavanja predstavljati izazov u 2019. godini. U prilog ovoj konstataciji svakako idu i posljednje projekcije DG ECFIN-a (Directorate-General for Economic and Financial Affairs) prema kojima je projicirani rast GDP-a za EU 28 u 2019. godine revidiran sa 1,9% na 1,5%, dok je projekcija ekonomskog rasta za Njemačku u 2019. godini i značajnije revidirana sa 1,8% na 1,1%.

U vrijeme pripreme ovog izvještaja trenutno raspoloživi kratkoročni podaci o ekonomskim kretanjima u BiH nisu bili dovoljni za precizniju i pouzdaniju analizu kretanja istih. Međutim, činjenica je da će usporavanje ekonomskih kretanja u eksternom okruženju gotovo sigurno imati negativan utjecaj na privredna kretanja u BiH. Ovo se ponajviše odnosi na izvozno orijentisane grane industrijske proizvodnje i izvoz roba koje imaju najviši stepen integracije sa vanjskim tržištima ponajviše u zemljama EU 28. Tako je prema podacima za BHAS-a za januar 2018. godine već registriran pad industrijske proizvodnje od 7,5% i pad izvoza roba od 10,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Iako su ova smanjenja djelimično i posljedica visokih osnovica iz prethodne (rast industrijske

¹ U vrijeme pripreme ovog izvještaja podaci iz nacionalnih računa za 4. kvartal nisu bili dostupni.

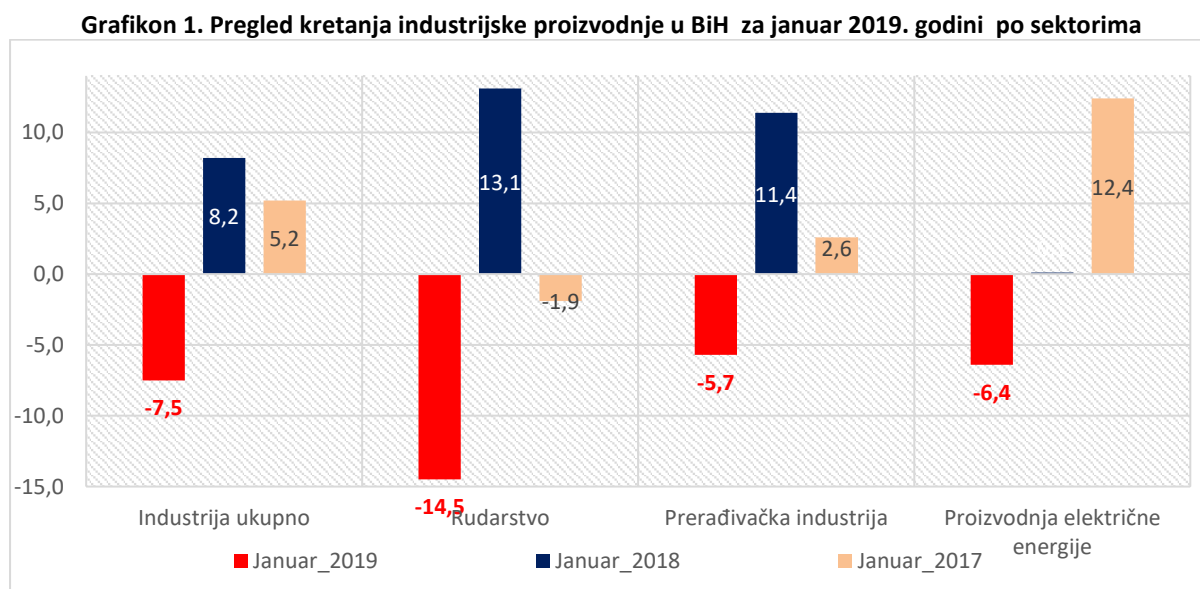
² Eurostat, „GDP main aggregates and employment estimates for fourth quarter 2018“, 42/2019, 7 March 2019.

proizvodnje u januaru 2018. godine iznosio 8,2%, izvoza roba preko 25%), čini se da se negativni utjecaji iz vana u vidu slabljenja izvozne tražnje polako naziru i u BiH.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema raspoloživim podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine za januar 2019. godinu u Bosni i Hercegovini je registriran pad fizičkog obima industrijske proizvodnje od 7,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.³ Iako je ovo smanjenje djelimično posljedica prilično visoke osnovice iz prethodne godine (januar 2018. godine rast 8,2%), ipak je čini se ključni razlog bilo usporavanje ekonomskih kretanja u glavnim trgovinskim partnerima odnosno slabljenje industrijskog rasta tokom januara u EU 28 od -0,4%, Italiji -0,8% i Njemačkoj od -3,4% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.⁴ Ako se pažljivije posmatra trend kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH može se konstatovati da je trend slabljenja industrijske proizvodnje započeo u četvrtom kvartalu prethodne godine i nastavljen je u 2019. godini. Grafički prikaz kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u BiH po sektorima za januar 2019. godine prikazan je na grafikonu ispod:

Pregled kretanja industrijske proizvodnje po sektorima u biti se značajnije ne razlikuje od kretanja ukupne industrijske proizvodnje u BiH pošto je pad proizvodnje zabilježen u okviru svih kategorija. Najviša stopa smanjenja zabilježena je u okviru sektora rudarstvo i iznosila je 14,5% što je pored smanjenja u proizvodnji uglja uzrokovano i snažnim padom proizvodnje u rudnicima metalne rude od preko 50%. S druge strane, u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije proizvodnja je smanjena za 5,7% u odnosu na januar prethodne godine. Detaljnijim uvidom u strukturu prerađivačke industrije vidljiv je pad proizvodnje u većini proizvodnih grana izuzev proizvodnje namještaja, rezervnih dijelova za automobile i proizvodnje odjeće. Smanjenje u proizvodnji električne energije od 6,4% u januaru 2019. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine uzrokovano smanjenjem proizvodnje u hidroelektranama, dok je proizvodnja u termoelektranama blago povećana.

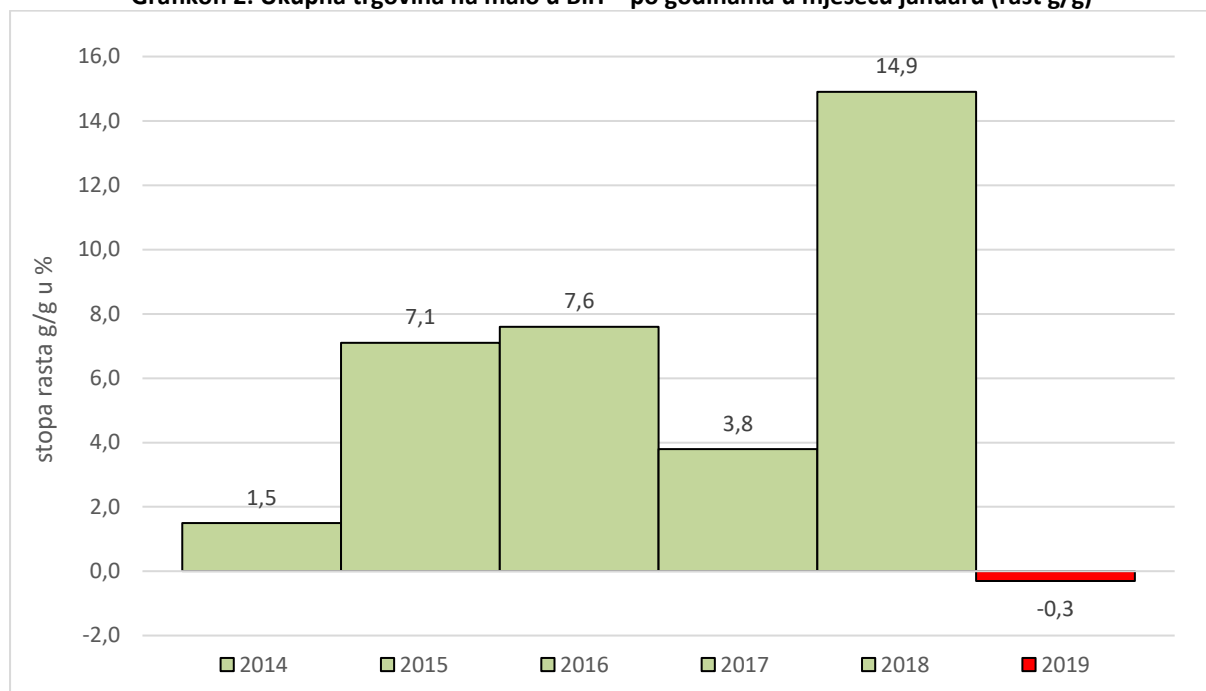
³Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za januar 2019. godine-prethodni podaci“, 12.03.2019. godine.

⁴ Eurostat, „Industrial production in EU“ January 2019. 45/2019 13, March 2019.

Maloprodaja

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za januar 2019. godine realni rast prometa ukupne trgovine na malo je ostao na skoro istom nivou kao i u istom mjesecu prethodne godine (realna stopa rasta iznosila je -0,3%)⁵. Do ovog smanjenja je najviše došlo zbog realnog smanjenja trgovine motornim gorivima u specijaliziranim prodavnicima od 5%. Trgovina na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. je u januaru 2019. ostvarila rast od 6% (g/g). Porast u posmatranom periodu je zabilježen i kod trgovine na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju u s.p. od 14,6%, trgovine na malo na štandovima i tržnicama od 100% te do rasta u trgovini na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 11,3%. Slabiji promet je ostvaren u trgovini na malo informacijsko komunikacijskom opremom u s.p. gdje je smanjen promet za 2,5%, trgovini na malo ostalom opremom za domaćinstvo u s.p. sa manjim prometom od 4,9% te trgovini na malo ostalom robom u s.p. gdje je zabilježeno smanjenje iznosilo 0,3%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u BiH – po godinama u mjesecu januaru (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kod prometa u trgovini na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. ostvaren je rast od 8,1%, trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 4,2%, te prometa na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 24,4% (I 2019/I 2018).

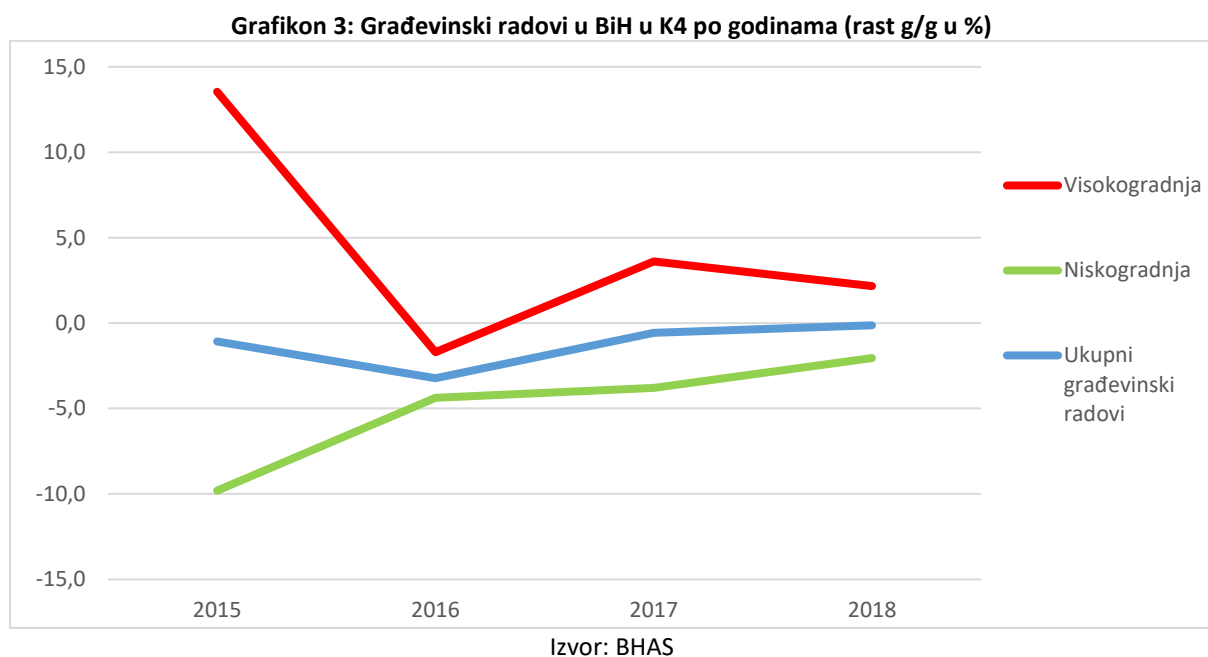
Slabiji promet od 3,4% je ostvaren u prometu kod apoteka, trgovine na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. te trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. gdje je smanjenje trgovine iznosilo 3,2%.

Građevinarstvo

Raspoloživi podaci za ukupne građevinske radove u BiH ukazuju na stagnaciju ovih radova u četvrtom kvartalu 2018. godine (-0,1% g/g). Ovom blagom smanjenju je najviše doprinio sektor niskogradnje gdje je zabilježena negativna stopa rasta od 2%. Istovremeno je sektor visokogradnje porastao za 2,2% u odnosu na isti period prošle godine. Broj izdatih odobrenja za građenje u četvrtom kvartalu 2018.

⁵ Izvor podataka: BHAS

godine u odnosu na četvrti kvartal 2017. godine veći je za 1,6%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje je u sektoru niskogradnje sa stopom rasta od 7,9%, dok su odobrenja za građenje u visokogradnji zabilježila stopu rasta od 0,3%. U sektoru visokogradnje je ostvaren porast broja izdatih dozvola za nestambene zgrade (rast od 1%) dok je broj izdatih dozvola za građenje stambenih zgrada ostao na istom nivou (isti kao u K4 prošle godine).

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u BiH za januar 2019. godine nisu bili na raspolaganju u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na 2018. godinu.

Broj zaposlenih lica u BiH u decembru 2018. godine iznosio je 817,4⁶ hiljada i veći je za 2,9% u odnosu na decembar 2017. godine. Prosječan broj zaposlenih lica u BiH u 2018. godini uvećan je za 2,6% u odnosu na 2017. godinu i iznosi 804,5 hiljada. Posmatrajući broj zaposlenih lica prema područjima djelatnosti može se primjetiti da je najveći doprinos rastu broja zaposlenih lica u 2018. godini bio u djelatnostima prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala te djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (1,8 p.p. ukupnog rasta broja zaposlenih lica u 2018. godini). U djelatnosti prerađivačke industrije prosječan broj zaposlenih lica je uvećana za 5% u odnosu na 2017. godinu, a u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala broj zaposlenih lica je uvećan za 2,8% g/g. U djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane prosječan broj zaposlenih lica u 2018. godini je uvećan za 4,9% g/g.

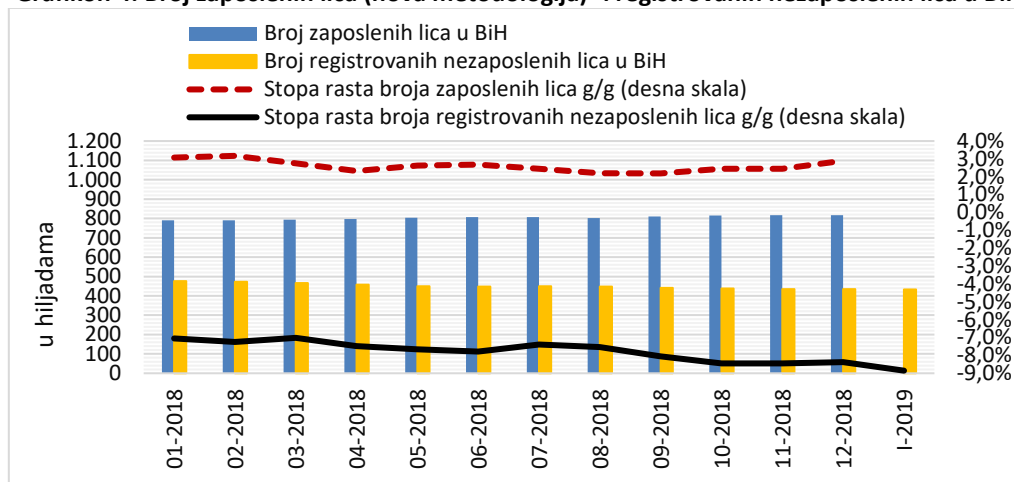
Ukupan broj registrovanih nezaposlenih lica u BiH u januaru 2019. godine iznosio je 433,4 hiljada i smanjen je za 8,9% u odnosu na januar 2018. godine. Stopa registrovane nezaposlenosti se postepeno smanjuje i u decembru 2018. godine iznosila je 34,7%.⁷ Anketna stopa nezaposlenosti u BiH za 2018. godinu iznosi 18,4%.⁸

⁶ Privremeni podatak.

⁷ Stopa registrovane nezaposlenosti se odnosi na decembar 2018. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za januar 2019. godine nisu objavljeni u periodu pripreme Informacije.

⁸ Anketa o radnoj snazi u BiH se sprovodi jednom godišnje.

Grafikon 4: Broj zaposlenih lica (nova metodologija)⁹ i registrovanih nezaposlenih lica u BiH

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

Prosječna isplaćena neto plata u BiH u januaru 2019. godine iznosila je 913 KM i nominalno je veća za 5% u odnosu na januar 2018. godine. U gotovo svim područjima djelatnosti registrovan je nominalni rast prosječne neto plate. Međutim, najveće nominalne stope rasta neto plate u januaru 2019. godine bile su u područjima djelatnosti građevinarstva (8,8% g/g), finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja (8,8% g/g) kao i djelatnosti poslovanja nekretninama (8,7% g/g).

U januaru 2019. godine prosječna penzija u BiH iznosila je 391 KM i nominalno je uvećana 7% u odnosu na isti mjesec 2018. godine.¹⁰ Uz povećanje penzija broj penzionera u BiH ja uvećan za 1,4% u odnosu na januar 2018. godine i iznosio je 675,7¹¹ hiljada. Najniža penzija u januaru 2019. godine u FBiH se

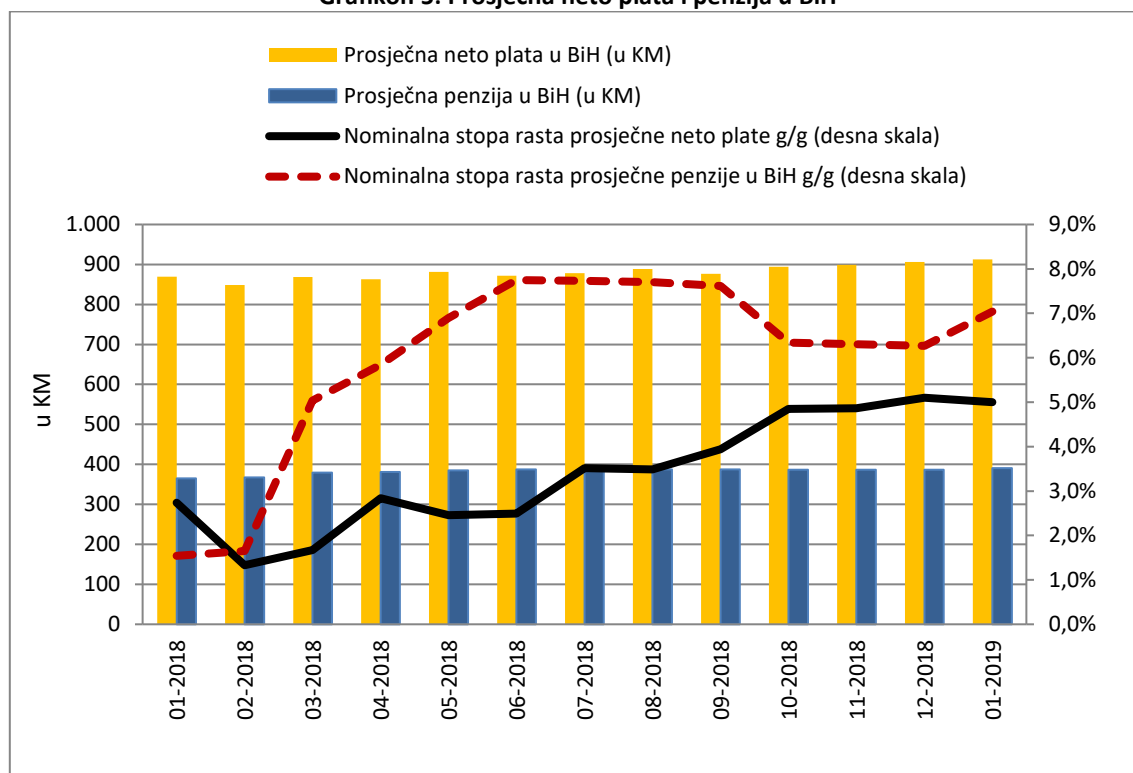
⁹ Broj zaposlenih lica je predstavljen prema novoj metodologiji. Ukupan broj zaposlenih u BiH je podatak agregiran na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka iz Federacije BiH, Republike Srpske i podružnice Agencije za statistiku BiH u Brčko distriktu BiH. Podaci o ukupnom broju zaposlenih osoba u Federaciji BiH (pravna lica, obrt i srodne djelatnosti) dobijeni su obradom podataka koji su preuzeti iz administrativnog izvora, Porezne uprave Federacije BiH. U dosadašnjem načinu prikupljanja podataka o broju zaposlenih lica putem Mjesečnog izvještaja o zaposlenima i plati (Rad-1) obuhvaćeni su poslovni subjekti-pravna lica koja zapošljavaju 10 i više zaposlenih. Broj zaposlenih u poslovnim subjektima-pravnim licima koja zapošljavaju manje od 10 zaposlenih se procjenjivao. Promjena izvora za prikupljanje podataka rezultirala je punim obuhvatom podataka i time povećanjem broja zaposlenih lica (Izvor: Saopćenje za javnost, 15.03.2018, Federalni zavod za statistiku). Podaci o zaposlenima u Republici Srpskoj dobijaju se na osnovu polugodišnjeg statističkog istraživanja o zaposlenima i plaćama zaposlenih, stanje na dan 31. mart i 30. septembar. Izvor podataka o preduzetnicima i zaposlenima u RS je Poreska uprava Republike Srpske. Podaci o zaposlenima u pravnim licima u Brčko distriktu BiH se prikupljaju putem mjesečnog statističkog istraživanja o zaposlenima i plaći. Za javnu upravu, obrazovanje i zdravstvo vrši se potpuni obuhvat. Za subjekte koji se ne prate Mjesečnim istraživanjem o zaposlenima i plaći, jedanput godišnje se vrši imputacija na mjesečnom nivou iz podataka završnih računa. Podaci o broju samostalnih preduzetnika se procjenjuju na osnovu administrativnog registra, a podaci o broju zaposlenih kod njih se preuzimaju od Fonda zdravstvenog osiguranja. Podaci o ukupnom broju zaposlenih u BiH su obračunati retroaktivno i za 2017. godinu. Time je prekinuta serija podataka o zaposlenima u BiH, kao i uporedivost sa prethodno objavljivanim mjesečnim i godišnjim podacima o broju zaposlenih u BiH. Izvor: BHAS, Saopštenje, zaposleni po djelatnostima.

¹⁰ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Međugodišnji rast prosječne penzije rezultat je uvećanja penzija u oba bh. entiteta tokom 2018. godine. Pored toga u RS penzije ostvarene do 31. decembra 2018. godine se svim korisnicima prava usklađuju počev od 01.01.2019. godine i povećavaju se za 2,17%. Penzije su usklađene i povećane prema redovnom, godišnjem, usklađivanju dok su najniže penzije usklađene i povećane, u istom procentu kao i ostale penzije, prema Odluci Vlade Republike Srpske o određivanju najniže penzije. Izvor: PIO RS.

¹¹ Broj penzionera u BiH u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta.

nije mijenjala u odnosu na prethodni mjesec i iznosi u FBiH 348,1 KM, dok je u RS uvećana i iznosi 191,9 KM.

Grafikon 5: Prosječna neto plata i penzija u BiH

Izvor: BHAS, entitetski penzioni fondovi, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

U januaru mjesecu 2019. godine, BiH je ukupno prikupila oko 1,2 milijarde KM javnih prihoda po osnovu indirektnih i direktnih poreza, doprinosa, taksi, kazni i naknada. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, navedeni prihodi su ostvarili povećanje od 7,1%. Što se tiče strukture prihoda, ona izgleda ovako: 51,3% čine prihodi od indirektnih poreza, a 48,7% su, prihodi u nadležnosti entitetskih poreskih uprava.

Indirektni porezi u BiH

Naplaćeni prihodi. Tokom prvog mjeseca tekuće godine, po osnovu indirektnih poreza ukupno je prikupljeno oko 621 milion KM, što predstavlja povećanje od 9,3% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Uz skroman rast povrata sa JR UIO BiH, od 3,5%, neto prihodi su ipak rasli nešto višom stopom od bruto prihoda. Neto prihodi su iznosili oko 500 miliona, što je za 10,9% više nego u januaru 2018. godine. Prihodi od carina i ostali prihodi od indirektnih poreza su ostvarili smanjenje, dok su ostale kategorije prihoda imale pozitivne stope rasta. Najveći doprinos rastu prihoda od indirektnih poreza, naravno, dali su prihodi od PDV-a (5,8 p.p.), putarina (3,7 p.p.), akciza (0,9 p.p.) i neusklađeni prihodi (0,6 p.p.).

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	jan-17	jan-18	jan-19
<i>Bruto prihodi - prikupljeno</i>	1,0	17,5	9,3
<i>Povrati</i>	17,6	22,4	3,2
<u>Neto prihodi - prikupljeno</u>	-2,4	16,3	10,9
<i>PDV</i>	0,4	10,8	9,9
<i>Carine</i>	31,0	20,5	-2,5
<i>Akcize</i>	-7,2	17,4	3,1
<i>Putarine</i>	20,2	12,6	58,4
<i>Ostali prihodi</i>	4,9	13,7	-7,7
<i>Neusklađeni prihodi</i>	...	...	43,7
<u>Raspoloživo zaraspodjelu</u>	4,3	16,8	7,6
<i>Minimalne rezerve</i>	14,5	21,9	5,5
<u>Budžeti</u>	2,1	15,5	8,2
<i>Servis vanjskog duga</i>	67,3	-1,3	-18,0
<i>FBiH</i>	68,6	0,8	-22,6
<i>RS</i>	65,2	-5,1	-9,5
<i>BD</i>	9,1	25,0	-53,3
<u>Raspodjeljeno nakon servisa vanjskog duga</u>	-2,8	17,7	11,0
<i>Institucije</i>	5,8	0,0	0,0
<i>FBiH</i>	-3,4	21,1	13,2
<i>RS</i>	-7,4	22,8	13,2
<i>BD</i>	1,2	18,5	7,6

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Porez na dodatu vrijednost. Bruto prihodi od PDV-a, u januaru 2019. godine, su iznosili oko 409 miliona KM što je za oko 9,9% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Već ranije je spomenuto da su povrati, tokom posmatranog mjeseca, ostvarili nešto skromniji rast, u poređenju sa prethodnim posmatranim periodima ili čak u poređenju sa istim mjesecom prethodnih godina (vidjeti tabelu iznad). Po osnovu povrata, tokom januara mjeseca tekuće godine, obveznicima je isplaćeno oko 121,4 milion KM. Ako se posmatra struktura povrata sa JR, uočava se da su rast ostavili povrati prema poreskim obveznicima (oko 6,0%), dok su povrati PDV-a međunarodnim projektima smanjeni za čak 39,0%, što jasno ukazuje na smanjenje finansijskih sredstava od strane međunarodnih finansijskih institucija. Neto prihodi od PDV-a u posmatranom mjesecu su iznosili oko 500 miliona KM i viši za oko 10,9% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine.

Prihodi od PDV-a u mjesecu januaru 2019. godine, a prema poreskim prijavama, viši su za 1,3%. Kao i u ranijim periodima, razlog za rast ovih prihoda, jeste rast po osnovu uvoza roba i usluga (2,4%). Naplaćeni prihodi iz prometa domaćih roba i usluga nastavljaju sa trendom smanjenja iz ranijih perioda. Smanjenje istih je iznosilo oko 3,0%.

Akcize. Od 01.01.2019. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2019. godinu¹². S obzirom na to da je posljednjih godina prisutno smanjenje prihoda po

¹² Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 75/18), a koja se primjenjuje od 01.01.2019. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2019. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 2,86 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:

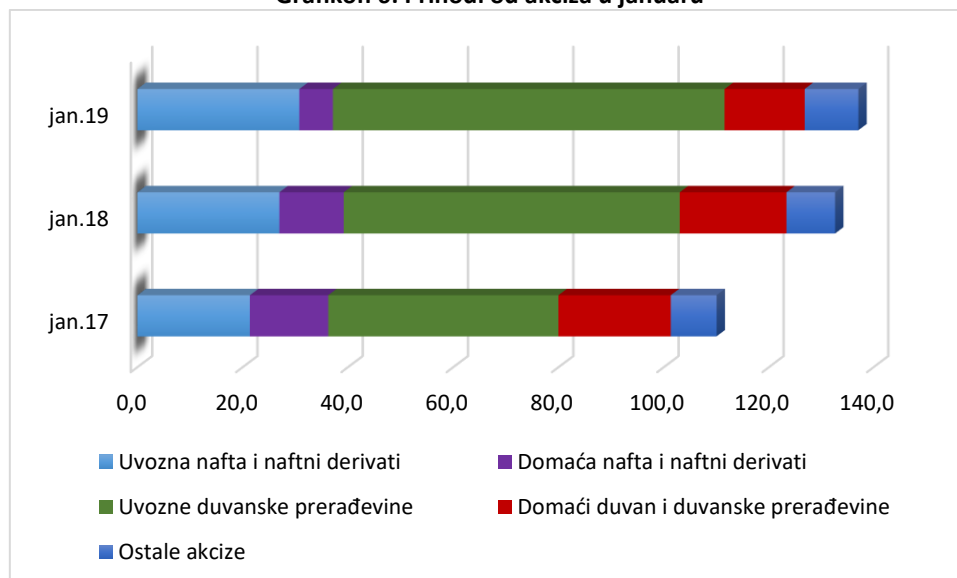
- proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
- specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada

2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 114,40 KM po kilogramu.

osnovu akciza, to je dovelo do toga da prihodi od akciza više ne predstavljaju izvor dodatnih prihoda za finansiranje budžeta u BiH. Jedini izvor prihoda za njihovo finansiranje u budućnosti predstavljaju prihodi od PDV-a. Ovo se posebno odnosi na prihode od akciza na duvanske prerađevine i naftne derivate, budući da su oni glavne kategorije u ukupnim akciznim prihodima. U cilju stabilizacije prihoda i stanja na tržištu duvanskih prerađevina Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog zakona o dopuni Zakona o akcizama u BiH kojim se uvodi moratorijum na rast akciza u periodu 2019. - 2021. godina¹³. Navedeni Prijedlog zakona je u pućen u dalju proceduru.

Po osnovu akciza tokom januara tekuće godine ukupno je naplaćeno oko 136 miliona KM neto prihoda, što predstavlja povećanje od 3,1% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Uvozne akcize su rasle stopom od 14,4% i to prvenstveno zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvoznu naftu i uvozni duvan i duvanske prerađevine. Sa druge strane, domaće akcize su smanjene za 27,3% g/g. Razlog za njihovo smanjenje jeste smanjenje prihoda akciza na domaću naftu i naftne derivate od nafte, kao i domaći duvan i duvanske prerađevine. Rast glavnih kategorija prihoda od akciza može se vidjeti na grafikonu ispod¹⁴. Ukupni prihodi od akciza na naftu i derivate nafte veći su za 14,0% g/g, duvan i duvanske prerađevine za 6,2% g/g, dok su prihodi od ostalih akciza manji za 14,7% g/g.

Grafikon 6: Prihodi od akciza u januaru

Izvor: Uprava za indirektno oporezivanje BiH

Carine. Prihodi od carina u januaru 2019. godine su iznosili oko 18 miliona KM, i u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine manji su za 2,5%.

Putarine. Prihodi od putarina u januaru mjesecu 2019. godine su iznosili oko 46 miliona KM i viši su za preko 58% g/g.

Raspoređeni prihodi. Na kraju januara mjeseca 2019. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 613,6 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, raspoloživi prihodi su veći za oko 43,4 miliona KM ili 7,6%. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini (0,25 KM) u iznosu od oko 31,6 milion KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 121,3 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija BiH u iznosu od 61,3 miliona KM, UiO BiH je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 399,4 miliona

¹³ 161. sjednica održana 13.12.2018. godine. Dopunama Zakona specifična akciza na cigarete u 2019., 2020. i 2021. godini utvrđuje se u iznosu 75,00 KM na 1.000 komada, odnosno 1,50 KM za pakovanje od 20 cigareta, čime se uvodi moratorij na daljnje povećanje akciza na cigarete. Odnosno zadržavaju se iznosi iz Odluke o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2018. godinu.

¹⁴ Ostale akcize čine: uvozne i domaće akcize na alkohol i alkoholna pića, bezalkoholna pića, pivo, i vino, kao i uvoznu kafu.

KM korisnicima. FBiH je raspoređen ukupan iznos od oko 257 miliona KM (oko 5,0% g/g više). Od tog iznosa servis vanjskog duga čini oko 22 miliona KM što je za 22,6% manje nego u 2018. godini. Doznačeni iznos od oko 234 miliona KM za finansiranje budžeta je uvećano za 13,2% g/g. U istom periodu, RS je raspoređeno oko 129 miliona KM (što je za oko 5,0% g/g više). Na servis vanjskog duga se odnosi oko 14 miliona KM, što je za 9,5% manje nego u prethodnoj godini. A preostalih oko 114 miliona KM (povećanje od 13,2% g/g) na finansiranje budžeta. Iznos doznačenih sredstava BD je iznosio oko 14 miliona KM (oko 5,0% g/g više).

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Na kraju januara 2019. godine, entitetske poreske uprave zajedno su prikupile oko 589 miliona KM prihoda. Navedni prihodi viši su za skromnih 4,9% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Rezultat ovako niske stope rasta, s obzirom da su u prethodnim izvještajnim periodima stope rasta bile dvocifrene, jeste smanjenje prihoda u nadležnosti PU RS.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH januar			RS januar			BiH januar		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2018	2019		2018	2019		2018	2019	
Direktni porezi	67,3	75,8	12,6	31,0	27,1	-12,6	98,3	102,9	4,6
Porez na dohodak	33,0	38,2	16,0	18,4	14,7	-20,2	51,4	52,9	3,0
Porez na dobit	17,5	20,8	18,6	10,2	10,6	3,8	27,7	31,4	13,2
Porezi građana	16,7	16,7	0,0	2,4	1,8	-25,1	19,1	18,5	-3,1
Ostali porezi	0,2	0,1	-41,3	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1	-41,3
Ostale takse, kazne i naknade	60,1	62,4	3,9	34,0	28,5	-16,1	94,0	90,9	-3,3
Doprinosi	257,0	276,0	7,4	111,8	118,9	6,4	368,8	394,9	7,1
PIO	142,2	156,7	10,2	63,1	67,6	7,1	205,3	224,4	9,3
Zdravstvo	102,8	106,9	3,9	40,3	42,3	5,1	143,1	149,2	4,3
Nezaposleni	12,0	12,4	2,9	2,6	2,8	7,4	14,6	15,2	3,7
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	5,4	5,8	7,3	5,4	5,8	7,3
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,4	0,4	9,2	0,4	0,4	9,2
UKUPNO	384,5	414,2	7,7	176,7	174,5	-1,3	561,2	588,7	4,9

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

Doprinosi. Poreske uprave su u toku januara po osnovu doprinosa ukupno naplatile oko 395 miliona KM, što je za 7,1% više nego u istom mjesecu prethodne godine. U obje entitetske poreske uprave sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe povećanje.

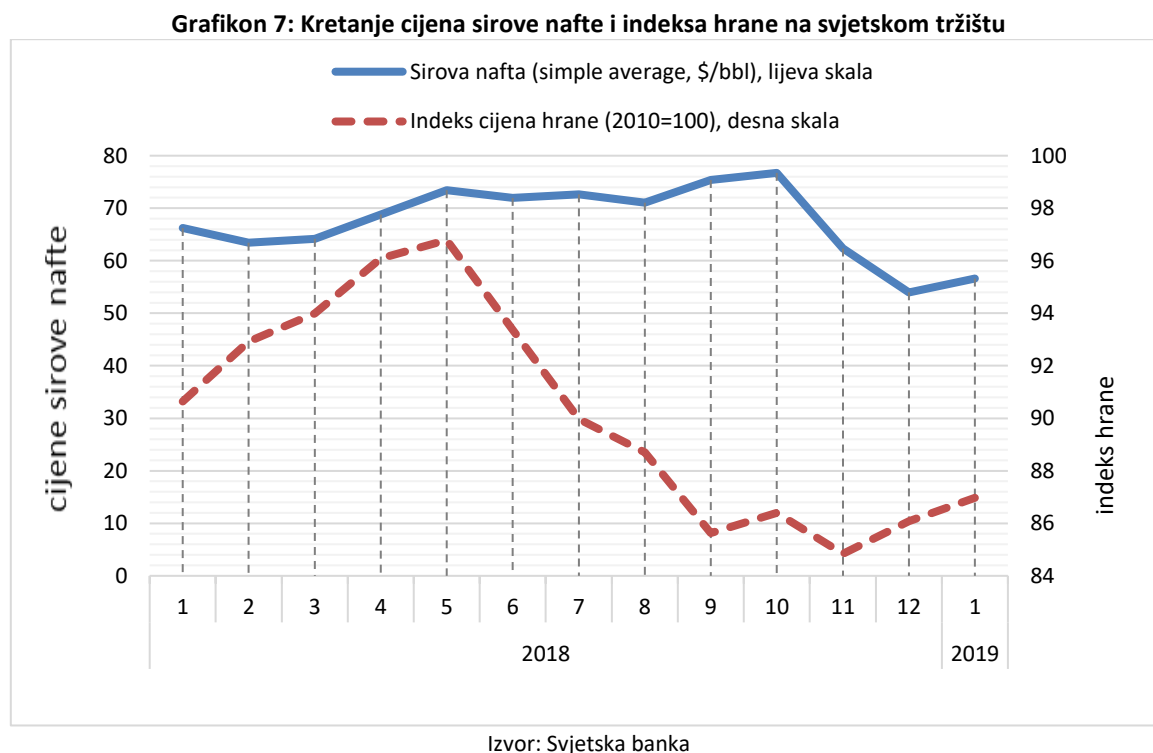
Direktni porezi. Po osnovu direktnih poreza, poreske uprave su naplatile oko 103 miliona KM prihoda, što je povećanje za 4,6% g/g. Posmatrano po entitetima, prihodi od direktnih poreza u nadležnosti PU FBiH su porasli za 12,6% g/g, dok su prihodi od direktnih poreza u nadležnosti PU RS isto toliko smanjeni. U FBiH jedino kategorija ostalih poreza bilježi smanjenje, ali udio ove kategorije poreza je neznatan. U RS prihodi od poreza na dohodak, kao rezultat povećanja neoporezivnog dijela dohotka iz prethodne godine, su smanjeni za 20,2% g/g, a prihodi od poreza građana (porez na nepokretnosti i imovinu) su smanjeni za 25,1% g/g.

Ostali prihodi. Ova kategorija prihoda koju čine takse, kazne i različite naknade bilježi smanjenje od 3,3% g/g na BiH nivou, i to prvenstveno radi smanjenja iste u RS od 16,1% g/g. Do smanjenje ovih prihoda najviše su doveli smanjenje prihoda po osnovu kazni, koncesionih naknada i ostali prihodi (prihodi republičkih organa i oragnizacija, posebna taksa u postupku prinudne naplate...).

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

U januaru 2019. godine cijena sirove nafte na svjetskom tržištu iznosila je 56,6 \$/barelu i u odnosu na prethodni mjesec je uvećana za 4,9%, ali je u odnosu na januar 2018. godine smanjena za 14,6%. Slično kretanje pokazuje i indeks hrane na svjetskom tržištu. U januaru 2019. godine cijena hrane je uvećana za 1% u odnosu na prethodni mjesec ali je u odnosu na januar 2018. godine smanjena za 4% g/g. Kretanje cijena nafte i hrane u posljednjih dvanaest mjeseci je predstavljeno na grafikonu ispod.

U BiH nivo cijena u januaru 2019. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine viši je za 1,5%. Rast cijena u posmatranom mjesecu zabilježen je u gotovo svim odjeljcima CPI indeksa (tabela ispod). Ipak najveći rast cijena bio su u odjeljcima prevoza, alkoholnih pića i duvana, stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata.

U odjeljku prevoza cijene su u periodu I 2019/I 2018 uvećane za 8,4% što je velikim dijelom rezultat uvećanja cijena goriva iz prethodne godine. U odjeljku alkoholnih pića i duvana cijene su u posmatranom periodu bile veće za 5,1% g/g. Od 01.01.2019. godine nastavljena je harmonizacija akcizne politike u BiH sa politikom akciza na cigarete u Evropskoj uniji. S tim u vezi donešena je Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.¹⁵ Cijene u odjeljku stanovanja, vode, el. energije, plina i dr. energenata u januaru 2019. godine su uvećane za 3,4% u poređenju sa januarom 2018. godine na šta je uticao rast cijena tečnih i čvrstih goriva, kao i cijene najamnine za stanovanje. Kretanje cijena u svim odjeljcima CPI indeksa predstavljeno je u tabeli ispod.

¹⁵ Povećanje akciza na cigarete i duvan od 01.01.2019. godine. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 2,86 KM, a specifična akciza 1,65 KM za isto pakovanje. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iskazane za 1000 komada cigareta i iznosi 114,40 KM po kilogramu. Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2019. godinu.

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u BiH

	I-XII 2018 I-XII 2017	I 2019 I 2018
00 Ukupan indeks	101,4	101,5
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,6	100,8
02 Alkoholna pića i duvan	106,6	105,1
03 Odjeća i obuća	89,9	89,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	102,7	103,4
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99	99,4
06 Zdravstvo	101,8	102,3
07 Prevoz	108,9	108,4
08 Komunikacije	98,8	99,5
09 Rekreacija i kultura	101,2	101,3
10 Obrazovanje	100,1	100,6
11 Restorani i hoteli	100,4	100,7
12 Ostala dobra i usluge	99,6	99,1

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa (M2) u januaru 2019. godine nastavila se uvećavati i iznosila je 24,2 mlrd. KM. U odnosu na januar 2018. godine ukupna novčana masa je veća je za 8,9%. Posmatrajući kretanje komponenti novčane mase primjećuje se da su i transakcijski novac (M1) i kvazi novac (QM) uvećani u posmatranom periodu.

U okviru kvazi novca najznačajniji doprinos rastu M2 dali su ostali depoziti u stranoj valuti (7,9 p.p.) uz stopu rasta od 31% g/g. Od januara 2019. godine izvršena je reklasifikacija valutne strukture finansijskih instrumenata (kredit, depoziti, vrijednosni papiri) iskazanih originalno u KM sa valutnom klauzulom sa pozicija domaće valute na pozicije strane valute u izvještajima monetarne statistike u skladu sa preporukama iz MMF-ovog Priručnika i Vodiča za kompilaciju monetarne i finansijske statistike iz 2016. godine (Izvor: CBBH). Zbog toga su ostali depoziti u domaćoj valuti imali negativnu stopu rasta (tabela ispod) i zabilježili negativan doprinos rastu M2 (-6,6 p.p.).

U okviru transakcijskog novca najznačajniji doprinos rastu M2 u januaru 2019. godine dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (4,3 p.p.) sa stopom rasta od 13,5% g/g.

Tabela 4: Kretanje novčane mase u januaru 2019. godine

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	M1	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u stranoj valuti	Ostali depoziti u stranoj valuti	QM	M2
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	3.914,7	8.034,5	11.949,2	2.626,2	2.203,4	7.432,6	12.262,2	24.211,4
Stopa rasta g/g	10,8%	13,5%	12,6%	-35,7%	18,9%	31,0%	5,6%	8,9%

Izvor: CBBiH

Rezervni novac (M0) na kraju januara 2019. godine iznosio je 10,4 mlrd. KM i veći je za 8,5% u odnosu na januar 2018. godine. Sve komponente rezervnog novca u posmatranom mjesecu su uvećane g/g (tabela ispod) i dale su doprinos rastu M0. Ipak, najveći doprinos rastu M0 dala je gotovina izvan monetarnih vlasti (4,6 p.p.) i depoziti banaka kod monetarnih vlasti (3,4 p.p.) sa stopama rasta od 10,2% i 6,3% respektivno. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti su imali

mnogo veću stopu rasta (tabela ispod) ali je njihov doprinos rastu M0 bio je zanemariv (0,5 p.p.) zbog malog udjela u M0 (1,3%).

Pokrivenost rezervnog novca deviznim rezervama u januaru 2019. godine iznosila je 111,6% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 5: Kretanje rezervnog novca u januaru 2019. godine

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Rezervni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	4.719,9	5.518,6	137,7	10.376,2
Stopa rasta g/g	10,2%	6,3%	59,3%	8,5%

Izvor: CBBiH

Podaci o prosječnim obaveznim rezervama za januar 2019. godine nisu bili na raspolaganju u periodu pripreme Informacije pa se podaci u tekstu odnose na decembar 2018. godine. Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH u decembru 2018. godine veći je za 12,6% u odnosu na isti mjesec 2017. godine i iznosio je 5,4 mlrd. KM. Kao i prethodnih mjeseci 2018. godine veći dio prosječnog salda računa obaveznih rezervi pripada višku iznad obaveznih rezervi (54,8%), a ostatak se odnosi na prosječne obavezne rezerve (45,2%). Prosječne obavezne rezerve u decembru 2018. godine uvećane su za 10,5% g/g, a višak iznad obaveznih rezervi je uvećan za 14,4% g/g.

U decembru 2018. godine prosječna stopa obavezne rezerve iznosila je 10,0% i nije se mijenjala u odnosu na prethodni mjesec.¹⁶ Implicitna stopa obavezne rezerve iznosila je 22,1%.¹⁷

Tabela 6: Prosječne obavezne rezerve u decembru 2018. godine

Opis	Osnovica za obračun obavezne rezerve	Prosječne obavezne rezerve	Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH	Višak iznad obavezne rezerve	Prosječna stopa obavezne rezerve	Implicitna stopa obavezne rezerve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	24.545,2	2.454,5	5.433,5	2.979,0	10,0%	22,1%
Stopa rasta g/g	10,5%	10,5%	12,6%	14,4%	-	-

Izvor: CBBiH

U januaru 2019. godine bruto devizne rezerve veće su za 8,2% u odnosu na isti mjesec 2018. godine iznosile su 11,6 mlrd. KM. U tabeli ispod se primjećuje da su sve komponente bruto deviznih rezervi (osim držanja SDR) doprinijele njihovom uvećanju. Najveća komponenta u strukturi bruto deviznih rezervi, investicije u vrijednosne papire (72,2%), zabilježila je rast od 9% g/g, a potom slijede depoziti kod nerezidentnih banaka sa učešćem od 23,4% i stopom rasta od 5,3% g/g. Iako je strana valuta u trezoru CBBiH zabilježila veću stopu rasta (tabela ispod) u poređenju sa pomenutim komponentama, zbog malog učešća (2,5%) imala je i mali doprinos rastu bruto deviznih rezervi.

¹⁶ Prosječne obavezne rezerve/ osnovica za obračun obavezne rezerve.

¹⁷ Prosječan saldo računa obaveznih rezervi kod CBBiH/osnovica za obračun obaveznih rezervi.

Tabela 7: Stanje bruto deviznih rezervi u januaru 2019. godine

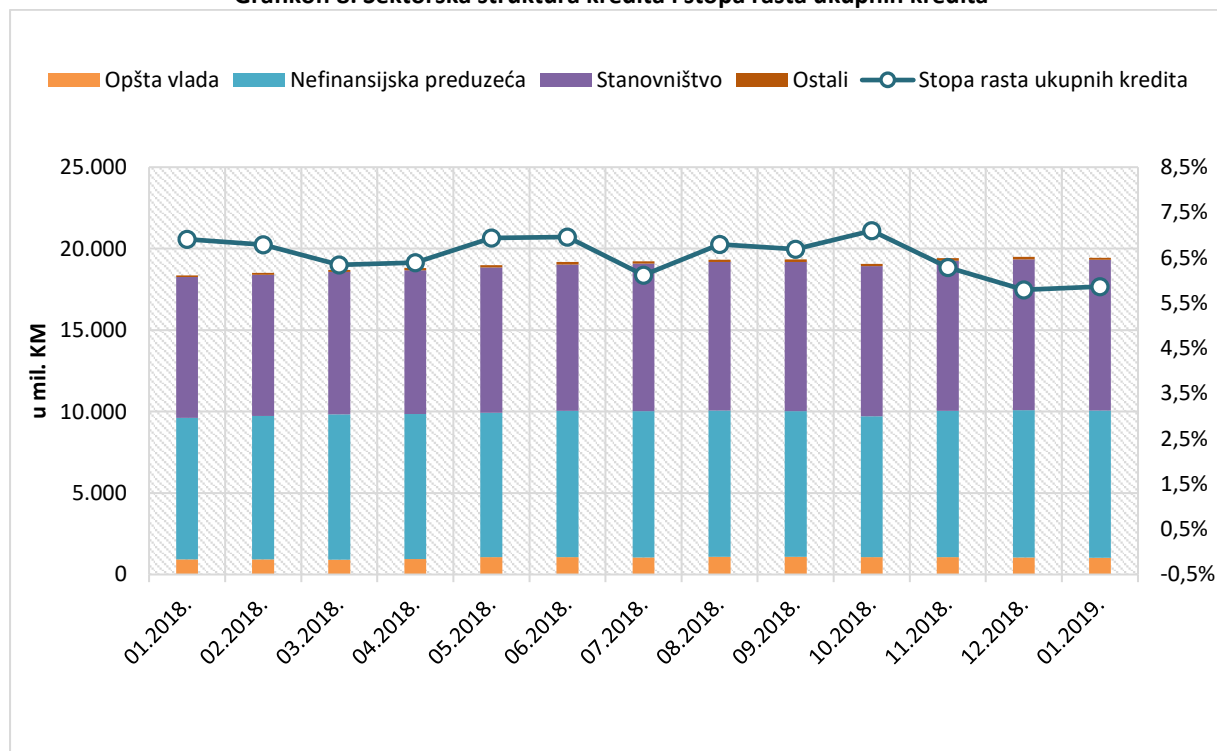
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno
	1	2	3	4	5	6	7=1+...+6
Stanje u mil. KM	216,7	3,4	287,0	2.706,7	0,0	8.360,9	11.574,8
Stopa rasta g/g	6,6%	-33,4%	17,1%	5,3%	-	9,0%	8,2%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti u mjesecu januaru 2019. godine iznosili su 19,4 mlrd. KM. sa stopom rasta 5,9% g/g. U ovom ukupnom iznosu krediti stanovništvu su iznosili 9,2 mlrd. KM sa stopom rasta 7,1% g/g. Krediti nefinansijskim preduzećima su iznosili 9 mlrd. KM i stopom rasta 4,0% g/g. Treći po veličini sa dostignutih 1 mlrd. i stopom rasta 9,5% g/g su bili krediti opštoj vladi. Najveći doprinos rastu su imali krediti stanovništvu sa 3,3 p.b. te zatim krediti nefinansijskim preduzećima sa 1,9 p.b.

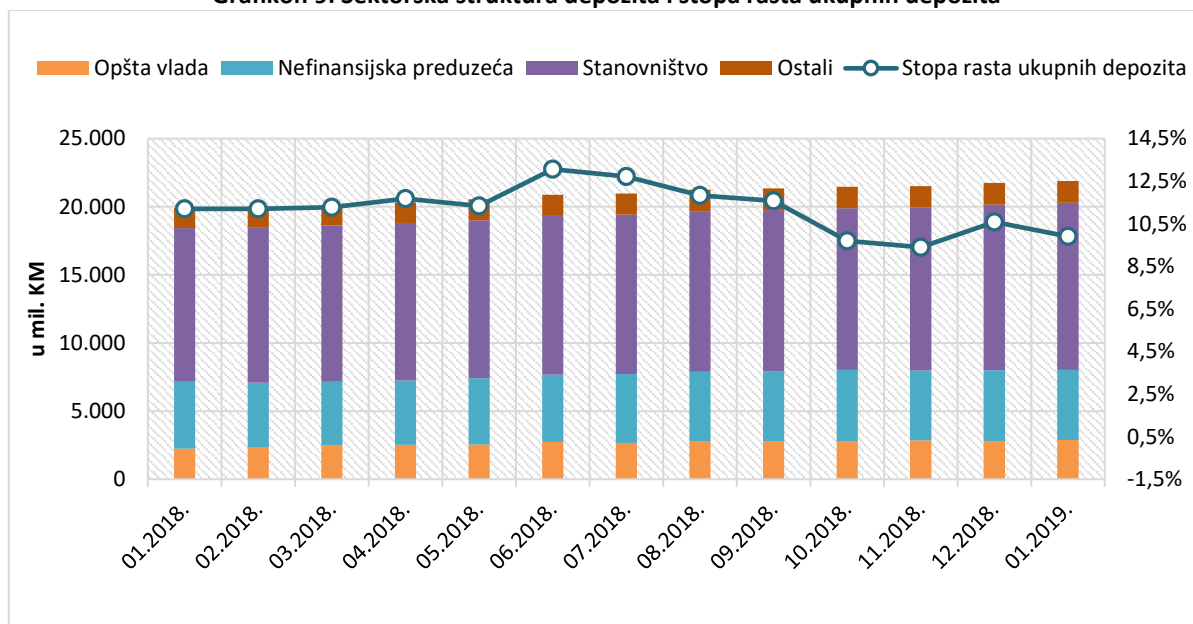
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupni depoziti u mjesecu januaru 2019. godine iznosili su 21,9 mlrd. KM sa stopom rasta 9,9% g/g. U ukupnom iznosu depoziti stanovništva su iznosili 12,2 mlrd. KM sa stopom rasta 8,6% g/g. Krediti nefinansijskim preduzećima su iznosili 5,1 mlrd. KM. sa stopom rasta 5,1% g/g. Treći po veličini sa dostignutih 2,9 mlrd. KM i stopom rasta 27,8% g/g su bili krediti opštoj vladi. Najveći doprinos rastu su dali depoziti stanovništvu sa 4,9 p.b. a zatim depoziti opšte vlade sa 3,1 p.b.

Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

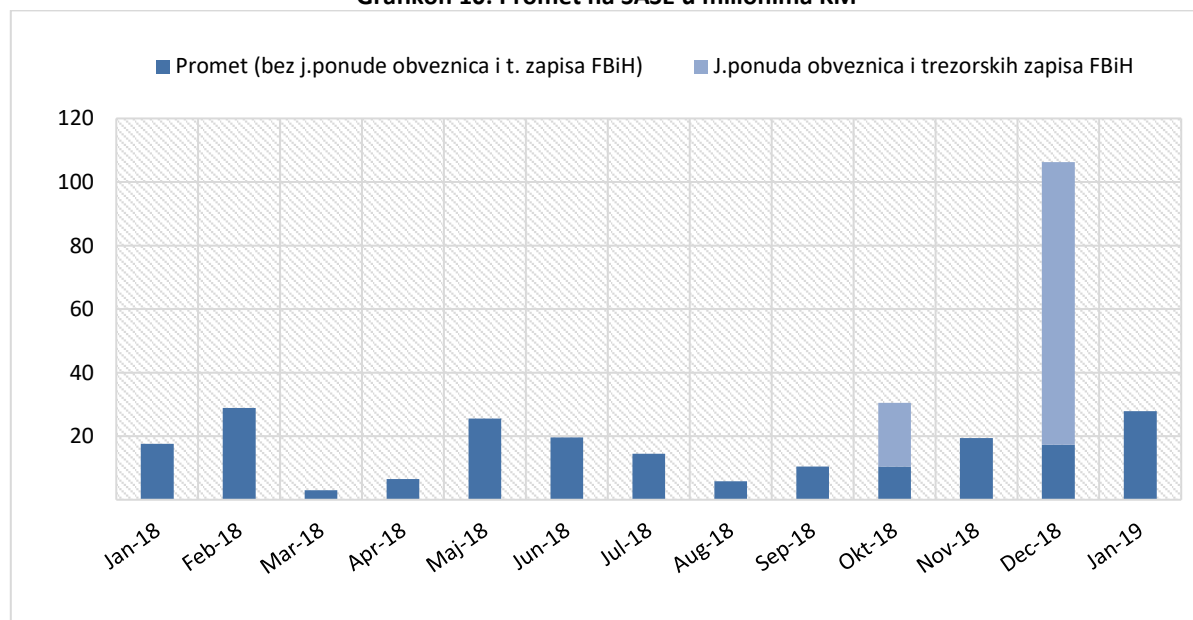

Izvor: CBBiH

Berze u BiH

Ukupan promet na SASE u mjesecu januaru 2019. godine je iznosio 27,8 miliona KM što čini polovinu ostvarenog prometa na berzama u BiH. U mjesecu januaru nije bilo primarne emisije obveznica i trezorskih zapisa na Sarajevskoj berzi. Ostvareni promet na SASE u mjesecu januaru 2019. godine je veći za 58,1% u odnosu na promet u istom mjesecu prošle godine.

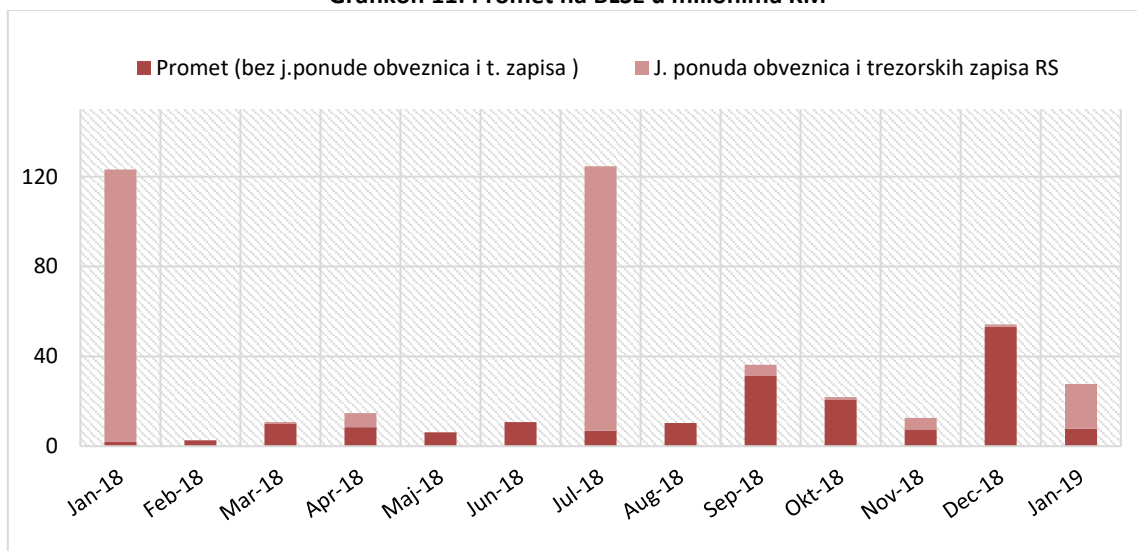
Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Ukupan promet na BLSE u mjesecu januaru 2019. godine je iznosio 27,7 mil. KM što čini približno polovinu ostvarenog prometa na berzama u BiH. Putem javne ponude prodani su Trezorski zapisi RS 6M 19/07/19 u vrijednosti od 20 mil. KM. Promet na BLSE je bio manji 77,5% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na sarajevskoj i banjalučkoj berzi u mjesecu januaru 2019. godini je iznosio 55,6 mil. KM, i manji je od ukupnog prometa u istom periodu prošloj godini za 60,5%.

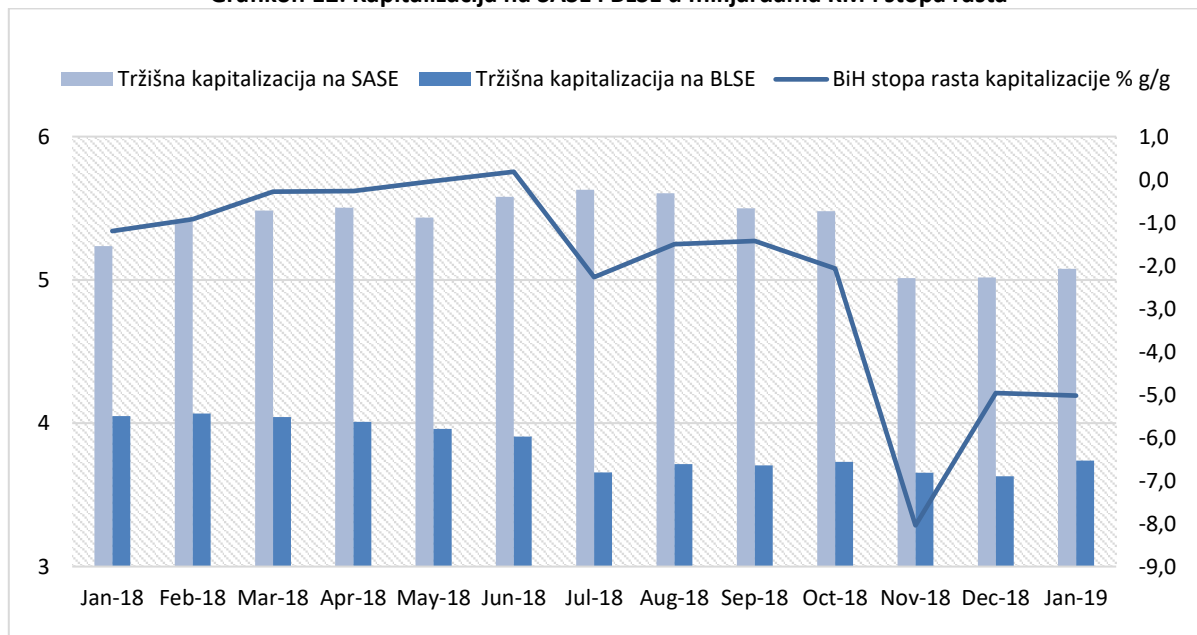
Tabela 8: Promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-2017	19.938.377	49.243.929	69.182.306
Jan-2018	17.615.662	123.209.955	140.825.617
Jan-2019	27.850.854	27.742.711	55.593.565

Izvor: SASE i BLSE

Na kraju mjeseca januara 2019. godine kapitalizacija na SASE je dostigla iznos od 5,08 mlrd. KM uz pad od 3% g/g, dok je kapitalizacija na BLSE iznosila 3,74 mlrd. ostvarivši pad od 7,6% g/g. U januaru 2019. godine ukupna kapitalizacija na SASE i BLSE je iznosila 8,82 mlrd. KM ostvarivši smanjenje od 5% g/g.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

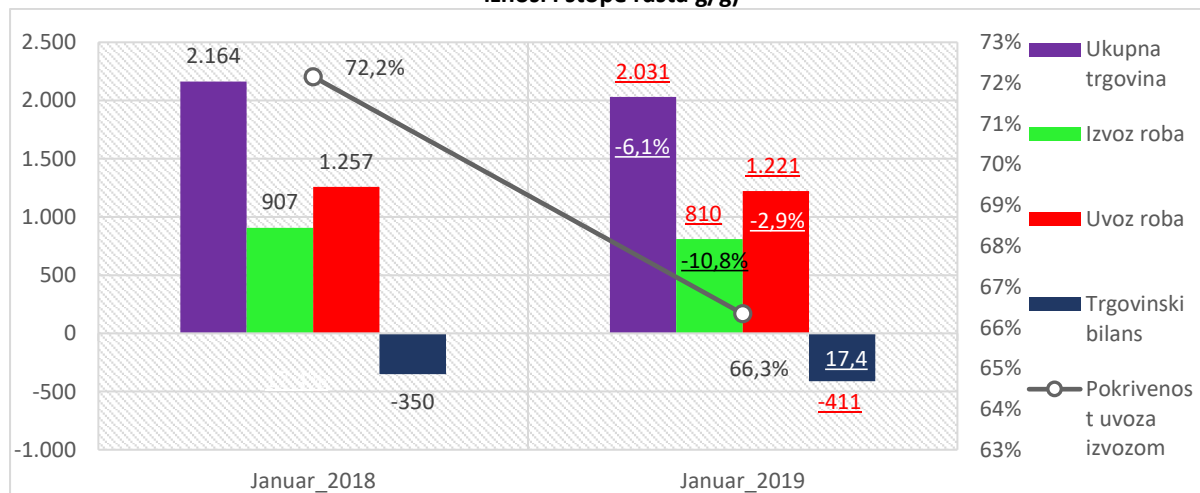
Vanjskotrgovinska robna razmjena

Bosna i Hercegovina je u vanjskotrgovinskom smislu, bar kad je izvozna ponuda u pitanju prilično koncentrisana na tržišta zemalja EU tako da više od 70% izvoza roba plasira na tržišta zemalja EU. S toga, ekonomska kretanja u okviru ovih zemalja (Njemačka, Italija, Austrija i Hrvatska) uz nivo proizvodnje u okviru bh. proizvođačkog sektora determinišu kretanja bh. vanjskotrgovinske razmjene sa svijetom. Nakon 2018. godine koja je bila prilično povoljna u smislu pozitivnih ekonomskih kretanja odnosno jačanja izvozne tražnje BiH je zabilježila solidan vanjskotrgovinski rezultat.

Međutim, već u 4. kvartalu 2018. godine osjetili su se prvi znaci slabljenja izvozne tražnje koji su se manifestovali usporavanjem stopa rasta izvoza i uvoza roba i smanjenjem proizvodnje u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije. Usporavanje ekonomskog rasta i slabljenje izvozne tražnje uz sve interne izazove sa kojima se susreće bh. privreda rezultirao je slabljenjem vanjskotrgovinske robne razmjene.

Tako je prema podacima BHAS-a za januar 2019. godine došlo do smanjenja vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom od 6,1%, pada izvoza i uvoza roba od 10,8% odnosno 2,9%, dok je vanjskotrgovinski robni deficit povećan za 17,4% a pokrivenost uvoza izvozom je iznosila 66,3%.¹⁸ Iako je bazni efekat¹⁹ iz prošle godine sigurno ima utjecaj na ovakva kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene, čini se ipak da je ključnu determinantu imalo eksterno okruženje odnosno slabljenje izvozne tražnje u glavnim trgovinskim partnerima. Grafički prikaz bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2019. godine sa nominalnim iznosima i stopa rasta prikazan je na grafikonu ispod:

Grafikon 13. Pregled kretanja bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2019. godinu (nominalni iznosi i stope rasta g/g)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Prema raspoloživim podacima BHAS-a za januar 2019. godine Bosna i Hercegovina je ostvarila robni izvoz u vrijednosti od 810 miliona KM što predstavlja nominalno smanjenje od 10,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ako se bh. robni izvoz u januaru 2019. posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija smanjenja izvoza registrirana u okviru izvoza nafte i naftnih derivata 80%,

¹⁸ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom januar 2019. godine“, 20.02.2019. godine.

¹⁹ Prema podacima BHAS-a za januar 2018. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine rast izvoza roba je iznosio 25,4%, rast uvoza roba 24,3%.

sirovog željeza i čelika i sekundarnih sirovina od oko 50%, namještaja i drvnih prerađevina od preko 20%. Međutim povećanja izvoza električne energije, metalnih konstrukcija, električne operme i drugih proizvoda spriječili su dodatni pad izvoza roba u januaru 2019. godine.

S druge strane, u januaru 2019. godine Bosna i Hercegovina je najviše robe izvezla na tržište zemalja EU28 u iznosu od 635 miliona KM što predstavlja smanjenje od 7,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U zemlje CEFTA-e u istom vremenskom periodu izvezeno je 115 miliona KM što predstavlja smanjenje od 11,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano pojedinačno po zemljama, najznačajnija smanjenja izvoza su registrirana prilikom izvoza u Italiju 8,8%, Sloveniju 5,6%, Njemačku 4,6% i Srbiju 1,5%, dok je izvoz u Austriju stagnirao 0,7% a povećan je u okviru razmjene sa Hrvatskom za 2,2%.

S druge strane u januaru 2019. godine BiH je zabilježila uvoz roba u vrijednosti od 1,2 milijarde KM što predstavlja nominalno smanjenje od 2,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Posmatrano pojedinačno po proizvodima najznačajnija smanjenja uvoza su registrirana prilikom uvoza: plastičnih masa, željeza i čelika, određenih prehrambenih proizvoda i kože.

Posmatrano po glavnim trgovinskim blokovima, BiH uvoz roba iz zemalja EU iznosio je 735 miliona KM što predstavlja smanjenje od 5,2%, dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 133 miliona KM što je za 5,4% manje u odnosu na januar prethodne godine. Posmatrano po zemljama, u januaru 2019. godine došlo je do smanjenja uvoza iz Slovenije 8,2%, Hrvatske 8%, Njemačke 5%, Italije 2,4% i Srbije 2%, dok je uvoz iz Kine stagnirao, a povećan prilikom robne razmjene sa Rusijom 35% i Turskom 4%. Vanjskotrgovinski robni deficit u januaru 2019. godine iznosio je 411 miliona KM što predstavlja nominalno povećanje od 61 milion KM odnosno 17,4% u odnosu na januar prethodne godine.

Ukupna pokrivenost uvoza izvozom u januaru 2019. godine iznosila je 66,3% što predstavlja pogoršanje od skoro 6 p.p u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2019. godinu po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod:

**Tabela 9 . Pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za januar 2019. godine po HS klasifikaciji
(nominalni iznosi i stope rasta)**

	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	Januar_2018	Januar_2019	2019/2018 promjena %		Januar_2018	Januar_2019	2019/2018 promjena %		Januar_2018	Januar_2019	2019/2018 promjena %		Pokritivost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	907	810	-10,8	-10,8	1257	1221	-2,9	-2,9	-350	-411	17,4	17,4	66,3%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	9	11	22,1	0,2	36	38	5,9	0,17	-27	-27	0,7	0,06	27,7%
2 ŽIVOTINUSKOG PORJEKLA	16	14	-16,1	-0,29	62	56	-10,8	-0,53	-46	-42	-8,9	-1,17	24,3%
3 PROIZVODI BIJINOG	7	8	11,3	0,09	13	12	-4,7	-0,05	-6	-4	-24,6	-0,40	64,8%
4 MASTI I ULJA	22	16	-24,2	-0,57	99	91	-8,9	-0,70	-78	-74	-4,6	-1,03	18,0%
5 ŽIVOTINUSKOG PORJEKLA I	106	95	-10,5	-1,23	197	221	12,5	1,95	-90	-126	39,6	10,20	43,1%
6 PREHRAMBENE	72	69	-4,3	-0,34	119	115	-3,8	-0,36	-47	-46	-3,0	-0,40	60,0%
7 PRERABEIVNE	28	28	0,7	0,02	79	71	-10,4	-0,65	-51	-42	-16,5	-2,40	39,9%
8 PROIZVODI MINERALNOG	15	11	-27,3	-0,45	35	25	-29,5	-0,82	-20	-14	-31,2	-1,77	44,3%
9 PORJEKLA	58	50	-12,7	-0,80	20	19	-6,0	-0,10	38	32	-16,2	1,74	268,1%
10 PROIZVODI HEMIJSKE	27	17	-36,0	-1,06	31	32	1,0	0,02	-5	-15	210,6	2,83	53,9%
11 INDUSTRIJE ILI SRODNIH	54	48	-10,3	-0,61	82	78	-4,8	-0,31	-28	-30	5,7	0,46	61,8%
12 PLASTIČNE MASE, GUMA I	62	60	-3,9	-0,26	29	27	-4,2	-0,10	34	32	-3,6	0,34	218,2%
13 KAUČUK	5	7	46,0	0,25	20	19	-8,4	-0,14	-15	-11	-26,1	-1,14	39,2%
14 KOŽA I KRIZNO	2	1	-31,3	-0,06	1	1	33,3	0,02	1	0	-70,0	0,20	137,5%
15 DRVO I PROIZVODI OD	178	147	-17,7	-3,47	140	136	-2,9	-0,32	39	11	-71,1	7,86	108,3%
16 DRVETA	105	111	4,9	0,57	163	158	-2,8	-0,36	-57	-48	-16,9	-2,77	69,9%
17 CELULOZA, PAPIR I KARTON	28	28	-1,4	-0,04	85	78	-8,4	-0,57	-57	-50	-11,9	-1,94	35,5%
18 I NJIHOVI PROIZVODI	3	2	-34,5	-0,11	17	19	13,3	0,18	-14	-17	23,5	0,91	10,2%
19 TEKSTIL I TEKSTILNI	7	2	-65,2	-0,50	0	0	-99,9	-0,03	7	2	-63,1	1,17	0%
20 PROIZVODI	102	85	-17,3	-1,95	27	27	-3,3	-0,07	75	58	-22,4	4,80	319,6%
21 OBUĆA, ŠEŠIRI, KAPE I	1		0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	1	0	0	0,00	0,0%
22 SLIČNI PROIZVODI													
23 PROIZVODI OD KAMENA,													
24 GIPS, CEMENTA I SLIČNIH													
25 BISERI, PLEMENITI METALI I													
26 NJIHOVI PROIZVODI,													
27 BAZNI METALI I PROIZVODI													
28 OD BAZNIH METALA													
29 MAŠINE, APARATI,													
30 MEHANIČKI I ELEKTRIČNI													
31 TRANSPORTNA SREDSTVA													
32 I NJIHOVI DIJELOVI I													
33 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I													
34 MEDICINSKI INSTRUMENTI													
35 ORUŽJE I MUNICIJA,													
36 NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR													
37 RAZNI PROIZVODI													
38 UMIJETNIČKA DJELA,													
39 KOLEKCIONARSKI													
98 NERAZVRSTANO	0		0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja Informacije nisu bili dostupni novi podaci o SDI.

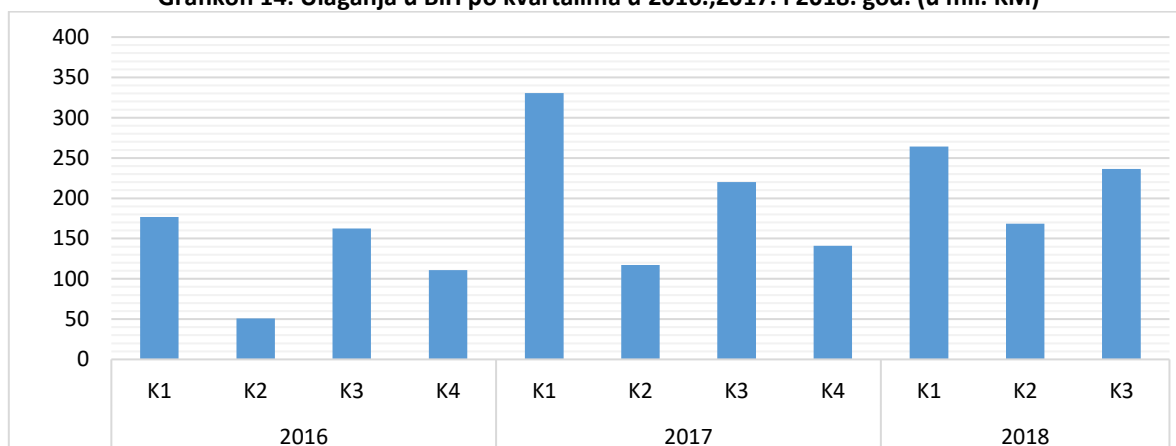
Prema podacima koje je objavila CBBiH u platnom bilansu²⁰ ukupna ulaganja u trećem kvartalu 2018. godine su iznosila 236,2 mil.KM i veća su za 7,4% u odnosu na isti period prošle godine. Ukupna strana ulaganja u prva tri kvartala 2018. godine su iznosila 668,6 mil. KM (neto finansijska pasiva) i veća su za svega 0,1% g/g. U istom periodu u 2018. godini reinvestirane zarade su imale 60,9% učešća u neto finansijskoj pasivi sa 407,3 mil. KM²¹. Ovaj iznos je neznatno veći od reinvestiranih zarada u prva tri kvartala u 2017. godini kada je iznosilo 396,9 mil. KM.

Tabela 10: SDU po kvartalima u 2015, 2016, 2017. i 2018. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2015	158,9	253,9	146,4	116,2	675,4
2016	176,6	50,7	162,7	110,9	500,9
2017	330,7	117,0	220,0	140,9	808,6
2018	264,0	168,3	236,2		

Izvor: CBBiH

Grafikon 14: Ulaganja u BiH po kvartalima u 2016.,2017. i 2018. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Standard & Poor's je 07.09.2018. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“ a agencija Moody's Investors Service je 16.02.2018. godine potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“

²⁰ CBBiH, BOP6_za_korisnike_Q3_2018.

²¹ Pokazuje odnos ulaganja u već postojeće kapacitete u odnosu prema ulaganjima u nove projekte.